

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-II-7419/2022

Zagreb, 23. svibnja 2023.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, rješavajući o prijedlogu za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti drugog propisa s Ustavom Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i zakonom, na sjednici održanoj 23. svibnja 2023. donio je

RJEŠENJE

Ne prihvaća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 2.a Pravilnika o visini nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti, obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela ("Narodne novine" broj 22/22. i 100/22.).

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 1. Pravilnika o dopunama Pravilnika o visini nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti, obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela ("Narodne novine" broj 100/22.; u daljnjem tekstu: POD Pravilnika/22), koji je na temelju zakonske ovlasti iz članka 18. stavka 2. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine" broj 9/94., 117/08., 50/09., 75/09., 18/11. i 126/21.) donio ministar pravosuđa, podnio je 21. prosinca 2022. Željko Lubina, odvjetnik u odvjetničkom društvu Lubina i Čutura j.t.d. iz Splita (u daljnjem tekstu: predlagatelj).

POD Pravilnika/22 stupio je na snagu 8. rujna 2022. i njime je dopunjen Pravilnik o visini nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti, obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela (u daljnjem tekstu: Pravilnik/22), koji je objavljen u "Narodnim novinama" broj 22 od 23. veljače 2022., te je stupio na snagu 3. ožujka 2022. Člankom 1. POD-a Pravilnika/22 iza članka 2. dodan je članak 2.a, slijedom čega se ima smatrati da je predmet osporavanja članak 2.a Pravilnika/22.

1.1. Kad se Ustavni sud u ovom rješenju poziva na tekst Pravilnika o visini nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti, obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela ("Narodne novine" broj 22/22. i 100/22.) koji je danas na snazi koristi se kraticom Pravilnik.

II. OSPORENI ČLANAK PRAVILNIKA

2. Članak 2.a Pravilnika glasi:

"Članak 2.a

Nagrada za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti i obrana na teret proračunskih sredstava te nagrada za rad odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela utvrđuje se u visini određenoj važećim propisima u vrijeme poduzimanja radnje za koju se nagrada obračunava."

III. PRIGOVORI PREDLAGATELJA

3. Predlagatelj navodi da je ministar pravosuđa na temelju članka 18. stavka 2. Zakona o odvjetništvu nadležan pravilnikom odrediti samo visinu nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti, obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela. Međutim, prema njegovoj prosudbi, ta odredba Zakona o odvjetništvu ne daje Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske ovlast da mijenja odvjetničku tarifu. Naime, predlagatelj smatra da Pravilnik propisuje nešto što je već propisano u Tbr. 48. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" broj 142/12., 103/14., 118/14., 107/15., 37/22. i 126/22.; u daljnjem tekstu: odvjetnička tarifa) koja glasi:

"Tbr. 48.

Odvjetnik primjenjuje tarifu koja je na snazi u trenutku naplate odvjetničke nagrade.

Vrijednost boda se obračunava prema vrijednosti boda u trenutku naplate odvjetničke nagrade.

Kada sud ili drugo tijelo odlučuje o nagradi troškova zastupanja na teret protivne strane, primjenjuje tarifu i vrijednost boda koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka."

4. Predlagatelj smatra da je osporeni članak 2.a Pravilnika u suprotnosti s člankom 18. Zakona o odvjetništvu i člankom 27. Ustava, odnosno da je ministar pravosuđa donošenjem Pravilnika povrijedio samostalnost i neovisnost odvjetništva. Stoga, predlagatelj predlaže Ustavnom sudu pokrenuti postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 2.a Pravilnika, te osporeni članak ukinuti.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

5. Člankom 18. Zakona o odvjetništvu propisano je:

"Članak 18.

(1) Odvjetnici imaju pravo na nagradu za svoj rad te na naknadu troškova u svezi s obavljenim radom sukladno tarifi koju utvrđuje i donosi Komora uz suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa. Ministar nadležan za poslove pravosuđa

kod davanja suglasnosti vodit će računa o zaštiti socijalnih i gospodarskih interesa te jednakosti u položaju primatelja i davatelja usluga s obzirom na njihovu nejednakost u stručnom znanju kojim raspolažu.

(2) Visinu nagrade za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti te obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela pravilnikom utvrđuje ministar nadležan za poslove pravosuđa."

6. Prema članku 18. stavku 1. Zakona o odvjetništvu, odvjetnici imaju pravo na nagradu za svoj rad u skladu s odvjetničkom tarifom koju utvrđuje i donosi Hrvatska odvjetnička komora (u daljnjem tekstu: Komora) uz suglasnost Ministarstva pravosuđa. Dakle, odvjetnici sami, putem svoje komore utvrđuju tarifu za svoj rad za slučajeve kad ih građani izaberu radi pružanja pravne pomoći.

7. S druge strane, za slučajeve kad odvjetnici pružaju pravnu pomoć po službenoj dužnosti, na teret proračunskih sredstava ili kad pružaju pravnu pomoć djetetu žrtvi kaznenog djela, to jest kad ih postavlja sud u pojedinačnim specifičnim slučajevima, Zakon o odvjetništvu u članku 18. stavku 2. daje ovlast Ministarstvu pravosuđa da određuje visinu nagrade za taj rad.

8. Dakle, suprotno navodima predlagatelja, odvjetnička tarifa ni na koji način ne regulira pravo odvjetnika na nagradu za obranu po službenoj dužnosti, obranu na teret proračunskih sredstava i za zastupanje djeteta žrtve kaznenog djela jer Komora kao donositelj odvjetničke tarife nije za to ni ovlaštena ni nadležna, već je za utvrđivanje takve nagrade ovlašteno i nadležno isključivo Ministarstvo pravosuđa.

9. Nadalje, iz članka 18. stavka 2. Zakona o odvjetništvu ne može se zaključiti da bi Ministarstvo pravosuđa pri utvrđivanju nagrade na ikakav način bilo vezano ili ograničeno odvjetničkom tarifom (usporedi s rješenjem Ustavnog suda broj: U-II-228/2005 od 5. travnja 2006., www.usud.hr). Stoga, Ustavni sud ocjenjuje da osporene odredbe nisu u nesuglasnosti s člankom 18. Zakona o odvjetništvu.

10. Prema članku 27. Ustava, odvjetništvo kao samostalna i neovisna služba osigurava svakome pravnu pomoć, u skladu sa zakonom. Ustavni sud ocjenjuje da davanje ovlasti ministarstvu pravosuđa da utvrdi nagradu za rad odvjetnika u specifičnim situacijama zastupanja obuhvaćenim člankom 18. stavkom 2. Zakona o odvjetništvu ni na koji način ne dovodi u pitanje samostalnost i neovisnost odvjetničke službe.

11. Naime, davanjem ovlasti Ministarstvu pravosuđa da regulira nagradu za rad odvjetnika kad pruža pravnu pomoć djetetu žrtvi kaznenog djela, zakonodavac osigurava zaštitu osobito ranjive društvene skupine u teškoj i osjetljivoj situaciji, čime država ujedno ispunjava svoju ustavnu zadaću zaštite djece sadržanu u člancima 63. i 65. Ustava.

12. Ustavni sud nadalje ističe da se postavljanjem branitelja po službenoj dužnosti osigurava zaštita okrivljenika u kaznenom postupku, učinkovito funkcioniranje pravosuđa i ostvarenje legitimnog cilja u općem interesu koji se sastoji od otkrivanja i kažnjavanja počinitelja kaznenih djela. Jednako tako, odobravanjem obrane na teret proračunskih sredstava, štite se građani kojima je pravna pomoć nužno potrebna, a uslugu pružanja pravne pomoći nisu u mogućnosti platiti u visini određenoj odvjetničkom tarifom. Na taj se način također osigurava zaštita osoba u odnosu na

koje postoji sumnja ili optužba zbog kažnjivog djela. Dakle, davanjem ovlasti Ministarstvu pravosuđa da odredi nagradu za rad odvjetnika prilikom obrana po službenoj dužnosti i obrana na teret proračunskih sredstava osigurava se, u slučaju sumnje ili optužbe zbog kažnjivog djela, zaštita ustavnih prava građana iz članka 29. stavka 1. podstavka 4. Ustava te ujedno i zaštita sloboda i prava drugih ljudi te pravnog poretka.

Slijedom navedenog, Ustavni sud ocjenjuje da osporena odredba Pravilnika nije u nesuglasnosti s člankom 27. Ustava, jer je riječ o ograničenju koje je suglasno s odredbama članka 16. Ustava (usporedi s rješenjem Ustavnog suda broj: U-II-228/2005).

13. Stoga je na temelju odredaba članka 43. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/92. i 49/02. - pročišćeni tekst) riješeno kao u izreci.

PREDSJEDNIK
dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.